

A férfi.

A római ifjut férfivá nevelték. Azért tanulja a fegyverforgatást, ezért uszta át a Tiberet és különösen — azért fejlesztették lelkét erőssé, bátorrá, hogy *harcban* és *otthon* egyaránt győzedelmre segítse — az ő hitük szerint — az örök Rómát.

Erő, bátorság és lélekjelenlét jellemezte a „vir bonus“-t, az igazi római férfit.

A harcokban rettenthetlen. Az otthon maradtok még ősz fővel is egyek a hadakban küzdőkkel. Nagy, szédítő eszméjüket — a világ uralmat — minden római civis lelkében hordozta és érezte, hogy ő részese az eszmének valóra váltó törekvésében.

A magyar történelem is ilyen férfiakat mutat fel. És ha magyar ifjut nem is azért nevelték férfivá, hogy világalomról eszméljen, de beleöntötték a leendő férfiuba azt a kiirtatlan hitet, hogy a magyarnak itt élni és halni kell. Hogy e nemzetnek küldetése van. Missióját teljesítette a multban és megfelel e nemzethivatásnak a jelen és jövőben is.

És e hit, e belénk oltott eszme nem ábránd, nem álom. Valóság. Északon és délen . . . férfiak küzdenek. Azért szállnak szembe az ellenség óriási tömegével; azért dacolnak hideggel, viharokkal; azért kusznak a kárpátok jeges hegységein, azért ejtik bámulatba a világot, mert magyar férfiak.

Férfiak nemcsak nemük, de cselekedeteik, erős karjuk, halált megvető bátorságuk és törhetlen lelki erejük miatt is.

Es azt az ítéletet nem csak a nemzet hozza meg. Ellenség, szövetséges . . . jó barát és méltatlan ellenfél kénytelen elismerni.

Fájdalom, hogy a hősök mellett, az igazi férfiak dicsősséges verőfénye nyomán . . . gyáva emberek is maradtak itthon. A gyáva, a férfiatlan, a minden lelkierő és férfiaság nélkül való — magyarok.

A kik nem méltányolják a mi hőseinknek tetteit, hozott óriási csudás áldozatait. A kik nincsenek eltelve az általános, az egybevető, kézzel fogható eredmények értékétől. A kik némák és kicsinlők, hitetlenek, ha győzelmi hírek érkeznek, de hangosak és csóvavetők, ha a háboru koczkája egy-egy fordulatot vet a pletyka piaczára.

Ezek nem férfiak!

Ezek a nemzetnek, a hadviselésnek veszedelmes elemei. Nem is pessimisták, de peyghüdisták, a kiknek talán izmaik duzzadnak az erőttől, az egészségtől, de lelkük összetört vagy elpetyhüdösödött. A kik nélkülözik a morális erőt, a hitet, a kétségbeesést feltartóztató lelki energiát és hadseregünkbe vetett jogos várakozást.

A ki csak tehetette és az udvaron meghallhatta a hirt . . . futott, hogy fogadhassa betegeinket.

A mily gyorsaságot a tevékenységben ember el tud képzelni, oly készséggel és igyekezettel állunk talpon. Ugyiszólván néhány percz múlva meleg szobában pihentek a sebesültek. És csakhamar el is aludtak. Milyen mély alvás volt ez! Szóltanul, még a suttogást is kerülve, lábujjhegyen jártunk közöttük, körülöttük. Fegyvereiket összeszedtük és elrejtettük. Más időben talán hozzá sem mertünk volna nyulni. Most mintna ezek a fegyverek barátaink, védelmezőink voltak volna. Ruhájukat a katonarvos rendeltére batyukba kötöttük, ágyuk alá tettük. És örködtünk felettük, szinte lestük lélegzetüket.

Egy-egy szabad perczet csíptünk csak, hogy a kápolnába mehessünk. Hiszen még mindig átéreztek, hogy a jó Isten közvetlen segítségére van szükségünk. Kitártuk karjainkat, úgy imádkoztuk a zsoldárokat.

Es úgy megnyugodtunk! De a másik pillanatban már betegeinkre gondoltunk. Feltettük őket. Ha vi sza jó az ellenség: mi les szegény vitézekkel?

De feltűnt nekünk, hogy aránylag igen kevés sebesültet hoztak. Szinte lehetetlennek tartottuk, hogy az ilyen bős esatákból csak ennyi sebesült került volna ki.

A főnöknő lelkében aggodalmak zsongtak. Látományok nyugtalanították . . .

A férfiatlan férfiak nem tudják értékelni sohasem a férfias férfiakat. Sőt megrontják az itthoni közvélemény látását is. Ezek a mi legyőzhetetlen ellenségünk. A mindent jobban tudó elméleti hősök. A kik szinte kéjelegve keresik a hivatalos jelentések közt való rejtelmeket. A kik gyanakszanak még abban is, hogy valamit hinniök szabad. A kik tehát soha nincsenek megelégedve. A diadalokra keserűen mosolyognak, a higgadt és józan ítéletekre . . . lángba borulnak . . .

A férfi még a rossz, gyászos híreket is büszke fájdalommal fogadja és lelkében mérlegeli az esetet, melyre nyomban ráömlik a bekövetkező fordulat napsugara. A férfiatlan férfi szinte kárörvendő gunykacszajjal dobja a csóvát, hogy felperzselje. elgyujtsa mindazoknak lelki nyugalmát, a kikkel csak találkozik.

A férfiatlan férfi pedig nem a nemzet sorsát félti. Nem a nagy nemzeti veszedelemre gondol, még a győzelemre sem. Ő magát helyezi a világháboru közepébe. A maga élete, a maga vagyona, a maga személye, kényelme és védelme az ő lényé középpontjának. Ő talán csak akkor volna nyugodt és elégedett, ha hadseregünk minden katonája ezt a várost védeni, a melyekben ő lakik. Azt a házat, a hol napi kényelmével élhet.

A férfi legyen férfi. Egészséges lelkű, morális erővel és egyéni értékekkel felvértezve. A férfi, ha itthon kell maradnia . . . férfi maradhat munkában, a lelkeknek fentartásában és részese a férfiakról vívott győzelemben. (br.)

Lükő Béla dr. Büszkén mondjuk ki és írjuk le ezt a nevet. És emlegetik nem csak itt Szatmáron és vidékén, hanem az elismerés, a hála, a megmentett életeknek diadalmas érzése szárnyaira vette mindenütt, a hol a mi hadseregünknek vitézei vagy visszatértek az otthonba vagy elmentek újra a csaták tűzébe. *Lükő Béla neve fogalommal lett.* A sebésznek csudálatosan megnyilatkozó győzedelme, előrehaladása — a vidéken. Tehetség, ügyes, rátermelt kéz, lelkiismeretes tanulmány, gazdag tapasztalat, szerény és mégis lobogó lelkesedés, higgadtság és önbizalom megmutatták Lükő Béla dr. egyéniségében, hogy itt a vidéken is támadhat, nőhet, izmosodhatik erő és szakértelem; és a tudás, a meglepően gyakori és feltűnő eredmények nem lehetnek az orvosi tudományban sem — a főváros monopoliumai. A makacs köztudat, hogy amint nagyobb „baj“ van, a fővárosba kell rohannunk, legyőzték a látható a kézzel fogható eredmények. A bizalom nehezen indult, de annál gyorsabban izmosodott. Most pedig a harcok idejében, mikor sose látott, tapasztalt sebészeti jelenségek döbentik meg a legtapszaltabb orvosokat is: Lükő Béla éles látásának, a sebészeti

szakmájának gazdag világa tárult fel. Pedig őt a háboru, mint közkatona, bakaorvos találta. És az egyszerű bakaorvosnak éppen a katonaság, a sebesültek, a sokszor reménytelen esetek tűzik az elismerés csillagát fel. Idegen nemzetiségű katonák éppen úgy, mint a mi magyar vitézeink Szatmárra kíváncznak . . . Lükő Bélához. Tőle várják csak a meggyógyulás lehetőségét. Itthonról más városba rendelik. Ott is csudálat, bizalommal, hittel vannak eltelve iránta és rajokban kísérik haza, Szatmárra, hogy remélhessenek. A közkatona nehezebb feltűnni, kitüntetést nyerni, mint a nagy hadvezéreknek. A hadvezérek ezren vannak. A közkatona millióan. A harezci dicsőség közvetlen. A szeretet harcának hőstettei csak lassan érnek. De megérnek. Közlegény dr. Lükő Bélának érdeme is megérett — a hadvezetőség előtt is. Emberfeletti derék tevékenységét végre jutalmazták. Segédorvossá neveztek ki a szatmári tartalékkórházhoz — hadnagyi ranggal. Legyen ez az előléptetés a további áldások forrása.

A szociális tevékenység. Mindazokat, kik a szociális tevékenységtől várják a jövőnek jobbra fordulását — bizonyára érdekelni fogja, hogyan vélekedik az új pápa a pap mai, *mostani időben való hivatásáról*. XV. Benedek pápa ugyanis a minap fogadta kihallgatáson a vatikáni, lateráni és leonini szeminárium növendékeit. A Szentatya megható szeretettel szólott az ifju levitákhoz. Irántuk való gondjait a szerető édesanya gondjaival hasonlította össze. Szent Pál szavaiból kiindulva azt fejtegette, hogy missziójuk, hivatásuk nem individuális, hanem szociális jellegű. S azzal zárta szavait, hogy mint pápa és mint a lelkek őrzője, szívére szeretné ölelni minden egyes ifju oltártestvérét. A pápának melegségtől, az emberek, a társadalom szeretetétől sugárzó szavai egész határozottan megjelölik azt az irányt, melyet a magyar kath. papság úgy az egyházi, mint a nemzeti munkában, a társadalmi téren is követett, követ. Azt a kialakult erős és határozott kívánságát, sőt követelését erősíti meg, a szentségének böles intelme, hogy a pap, főleg a lelkipásztor nem szorítkozhatik tisztán *egyéni, szorosan vett papi kötelességeinek* teljesítésére. Nem elégedhetik meg azzal a lelki világgal, a mit hiveivel a templomban élt át; hanem tevékenységének, buzgalmanak, befolyásának, irányításának szélesebb, tágabb körre kell terjednie és a szociális tevékenységekben kell megnyilvánulnia. Az a fegyver, mely a papságot tisztán a templom falai közé akarta szorítani, kihullott az egyházat ostromlók kezeiből. Sőt ma már éppen azon rágódnak a papságnak ellenségei, hogy a papság a társadalmi tevékenységtől

— *A harctéren sok sebesült maradhatott!*
E fájdalmas gondolatra, érzésre nyomban azt veszi tervbe, hogy kimegy a harctérre. Már hallotta is, hogy bizony ott még maradtak sebesültek.

A nővérek szinte megütdöttek. Kérlelik a főnöknőt, hogy ő ne menjen. Itthon nagy szükség van reá. A ház lelkének itt kell maradnia.

— Ne, ne menjen jó mater, főnöknő. Maradjon itthon . . .

Nagy nehezen beleegyeznek.

De nyomban előállanak a nővérek. M* és ** kéri is a főnöknőt, hogy engedje őket a harctérre.

Jó megfontolás után a mi anyánk enged a kérésnek.

Elindulnak tehát . . . Gyalog Szlatinára. Milyen ut volt ez, jó Istenünk! Az eső zuhogott. Bokáig érő sár . . . De mentek, haladtak az Ur nevében, a haza szent kötelességében.

A szlatinai hidhoz érnek. Igazolásra szólítják fel őket. Igazolás? Hát mit tehettek? A kórház pecsétjével ellátott vöröskeresztes karszalagjukat mutatják. A lovas tiszt meghajtotta magát, köszönt és elvágtatott.

A nővéreket, miután a hidon átmentek meglepetés éri. Az előbük tárult harctéren több ezer főre menő, csatára készülő katonaságot találnak.

Tehát ők is a harc elé érkeztek. Az

ágyuk feljűk meredeznek. Szinte mosolyogva mentek oda. Az ágyukkal foglalkozó tűzerekkel váltanak szót. A kik értésükre adják, hogy rövid fél óra múlva egy kis tüzijéték kezdődik. A szembe levő hegyeken rejtőznek a kozákok. Nekik fog szólni ez a kis tüzijáték.

— Maradjanak itt a nővérek — biztatják a tisztet a mi testvéreinket. Ilyet még soha sem láttak. Ne féljenek! Ezek az ágyuk minket nem bántanak.

A nővérek azonban látták, hogy — hála Istennek — az ő segítségükre itt közvetlen szükség nincs; azokat az állítólagos sebesülteket nem látják: megköszönték a szives biztatást, nem kívánták látni a tüzijátékot. Köszöntek és visszafordultak. Haza érkezve egyenesen a „száritóba“ mentek. Mert úgy össze áztak-fáztak, hogy szinte féltenünk kellett egészségüket. Eleményüket vacsora alatt beszélték el nekünk.

*

Alig bukott le a nap kora estére, már hoztak ismét sebesülteket. A szlatinai orvosnak fia kíséerte el őket, mint katonarvos. Olyan fáradt, kimerült volt! De a derék férfiú pihenésre gondolni sem akart. Hanem fáradhatatlanul járt-kelt egyik pavillonból a másikba. Arcán öröm, megelégedés sugárzott. És úgy hálálkodott annak tudatában, hogy betegei ilyen jó, biztos otthonban vannak.

Késő este újra hoztak egy nehezebb

huzódozik. Így változik — világ. De a magyar kath. papság megérti és ismeri ezt a változott világot. És tudja, hogy az ő miszsiója, hivatása nincs ellenkezésben a társadalom tisztességes, örök erkölcsi alapokon fejlődő szociális törekvéseivel. Sőt éppen hozzá tartozik. Éppen a mostani idők mutatják meg, hogy a papság hivatása, munkája, tevékenysége, lelkének minden gondolata, érzése és akarata mily szépen, csudásan olvad bele az egységes nemzeti életbe. Egy szív — az egész nemzet, mondotta a minap a hercegprimás a főrendek házában. A nemzet még sohasem volt úgy összeforrva, mint most. Az egész nemzet háboruja ez. Mindenki kiveszi a maga részét. Joggal mondhatta volna a primás: a kath. papság is.

Ehezőknek ételt adni

a szeretet műve. Az irgalmasságnak cselekedete.

Ugy látszik azonban, hogy vannak nagylelkű emberbarátok, akik *hivatásszerűen* üzik az irgalmasság cselekedeteit. Ehezőknek ételt adnak.

Ételt adnak a sebesült, beteg katonáknak. Persz, hogy nem ingyen. Pénzért. Fizetésért — a közadóból. A köteles és a szeretetnek, jótékonyágnak adójából.

Ezeknek a nagy emberbarátoknak, a sebesült katonák élmezőinek egy ritka típusát, konzoreziumát esipte nyakon az igazságszolgáltatás a minap — Budapesten.

Gyakorolta pedig a modern irgalmasságnak cselekedeteit ez a társaság emígyen: — Fái Henrik vállalkozó, több fővárosi és vidéki hadi kórháznak az élmezője. Az egyik budapesti kórházban, amelynek élmezőjét Fái elvállalta, botrányos visszaélésnek jöttek a nyomára. A betegek már régen panaszkodtak, hogy az élmezőzés rossz. A kórház vezetője, dr. Kuzmik Pál egyetemi tanár többször kifogásolta a hiányos és rossz táplálkozást, amelyet Fái nem akart megjavítani. Néhány hét előtt dr. Kuzmik Pál leleplezte a kórház konyhájában üzött csalásokat. Megtudta, hogy a tészta az előírt 96 tojás helyett csak 25 darabot keverték bele. Hogy a tészta mégis tojásos sárga színt kapjon, előbb ugynevezett tojásporral, majd később megreszelt sárga padlóviaszokkal színesítették meg. Hajdu Jánosné szakácsnő egyszerűen a közeli fűszerüzletből hozatta el a viaszt és befőzte a tészta. Dr. Kuzmik Pál erről a megdöbbentő felfedezésről azonnal jelentést tett felettes hatóságának, amely azonnal büntető utra terelte a dolgot.

Igy fest most, háborus időben az irgalmasságnak jól fizetett cselekedete: *Ehezők kato-*

sebesültek. Csendőrt volt. Erővel teljes fiatal embert. A muszkák rálöttek Veresmartuál a vonatra. A csendőrt találták. A golyó a hátán ment keresztül.

Ez alatt a könnyebb sebesülteket tovább szállították, mert újabb és újabb betegek érkeztek.

Nehéz, hosszú éjszakánk volt. Hiszen nyugodtak még most sem lehetünk.

Bár most már éjjeli öröket állítottak, a nővérek is imádkozva virrasztottak.

Tizenkét óra körül újra mozgalmas a kórház udvara. Sebesülteket hoznak. A lengyel légiókból valók voltak. Nem sokan. Kedves arcu tizenbat—tizennyolc éves ifjak. Vagy talán gyermekek, a kik még alig szöktek az élet legszebb korába, az ifjuság virágába. Mindnyájan tanulók. De édes mindnyájan valódi hősök. Mert nemcsak a hegyek tetején, a völgyekben és folyók mentén szállanak ők halált megvető bátorsággal az ellenséggel szembe, de itt, kapott sebeikben is — gyenge koruk dacára — mint hősök viselik sebeiknek fájdalmait. Csudás önuralom! Ha arczuk sápadtsága, sebüknek látása nem tenné bizonyossá, hogy rettesen kint kell elszenvedniök, más jeltől ki sem veheti észre fájdalmaikat. Szinte a gyermek ifjunak szelidségével és haláljával mosolyogtak reánk. Engedni sem akarták engedni, hogy mi szedjük le róluk átázott és sáros ruhájukat. Hogy kötelességünk szerint megmosdassuk őket.

náknak ételt adni. Tojás porral, sárga padlóviaszokkal táplálni.

Es a mi nem is csudálatos, Fái fő „irgalmasságnak” azzal védekezik, hogy a „visszaélések” az ő tudtán kívül történt.

Minden fő „irgalmasságnak”, ő maga nevében: főbérő így fog védekezni a jövőben is. „Tudtomon kívül” „En megvettem kötelességemet!” „Kijártam a bérletet!” „Aláírtam a szerződést.” Kiadtam albérletbe. Az albérlet is kiadta harmadbérletbe. A mi történt az tudtomon kívül történt.

No és?

Csalás és közegészség elleni kihágás czímén megindult az eljárás, Fái Henrik nagyvállalkozó, Reich, Weisz üzletvezetők (talán másod és harmad albérlet és szakácsné (csendős társ) ellen. Még le is tartóztatták őket. És el is fogják itélni egy pár koronáskára. Talán egy kis szoba (vizsgálati) áristomra. A háborúnak még vége sem lesz. Ők megrázzák magukat és folytatják a modern irgalmassági cselekedeteiket.

— De hiszen kérem alásan, visszaélések mindenütt vannak. Minden országban. Minden hadseregben. Hamisítások is fordulnak elő. Meg aztán egy esetből nem kell mindjárt jajgatni.

Ugy van!

Elsőben is visszaélések mindenütt vannak, a hol az emberek élnek.

Németországban is. Vannak visszaélések. Hamisítások. Pedig a német éberség, a német kultúra... így tovább.

Szerencse, hogy éppen mostanában csiptek el a németek egy hamisítót, egy modern „irgalmasságnak”-ot, aki *szomjúzónak italt adott*

De megjáta!

Tessék csak ezt az esetet is elolvasni. A berlini Vossische Zeitung jelenti, a német hivatalos cenzura engedelmével: Grosberg censtochovai kereskedő páliuka gyanánt metilalkoholt adott el a német katonáknak, a minek következtében tizenegy katona és két polgár meghalt. Grosberget censtochovában a haditörvényszék tizenöt évi fegyházra ítélte. Grosberg, miközben a ratibori fegyház felé szállították, meg akart szökni, de egy katona üldözés közben agyonlőtte.

Tehát tizenöt évi fegyház italhamisításért. Biztosan kijárt volna, ha ez a modern irgalmasságnak tojásporral vagy sárga padlóviaszokkal táplálta volna a német katonaságot.

A mi pedig azt a másik mentéséget illeti, hogy ez csak egy eset volt, már ugyanis a Fály irgalmassági cselekedete, hát a „mondók vagyunk: bár úgy lenne. Mi szeretnők legjobban. Legeslegjobban... De! Nem mi, egy modern fővárosi lap írja: „Száz és száz csalást takar be az álhumanizmus olesó sáljával az érdek.”

Ők maguk akarták végezni e munkát sebeiknek fájdalmi közt. Engedetlenségükkel nem törődünk.

Hogy felfrissültek! Mikor meleg teájukat megitták, a gyermeknek őszinteségével, naivitásával halálkódtak.

Aztán lefeküdtek a tiszta ágyba. Pár percz kellett csak, ők jóízűen elaludtak.

És én elgondoltam, ezeket az ifjakat szemlélve, hogy mily csudálatos a nemzeteknek élete az emberiségnek nagy, hatalmas társadalmában. A nemzetek szabadság érzete. Tüzzel-vassal, hamis tanításokkal irthatják a nemzeti érzést. Ez az érzés pusztíthatatlan. Sőt lángra kap, mihelyt egy testvér népnek élete, nemzeti érzése, szabadsága veszélybe jut. A szabadságát veszített lengyel nép velünk harcolt 1849-ben is. Velünk érzett. A mi szabadságunk veszélyeztetésében látta a maga és a mi szabadságunk feltámadását is. Hitt. Istenben és a hazában. És e hit csudát művelt a késő nemzedékben. Generációk haltak meg, de abban a hitben távoztak, hogy az elveszett szabadság még visszatér egy új nemzedékben. És ez a nemzedék itt van a lengyel ifjuságban. Velünk harcol. És abban a hitben, hogy ha minket győzelemre segítenek, a mi győzelmünk nyomában a lengyel szabadság is kivirágzik.

A háboru.

A pápa békeakozója *Az Osservatore Romano* írja: Egyes lapok azt irták, hogy a pápa egy karácsonyi fegyverszünet közvetítése dolgában kezdeményező lépéseket tett. E hirdetés megfelel a tényeknek. A Szentatya a válaszó érzés iránti tiszteletből és Krisztust, a Megváltót, a legbékeszeretőbb királyt és békeuralkodót szolgálva, hogy emberi nemes érzésének a harcban állók csajádjával szemben kifejezést adjon, *bizalmasan lépéseket tett a hadviselő államok kormányainál, hogy megtudja miképpen fogadják azt a tervet, hogy e drága nagy ünnepen fegyverszünet álljon be.* Az összes hatalmak, amelyekhez ez irányú kérdést intéztek, azt válaszolták, hogy megértik a Szentatya kezdeményezésének fenkölt szellemét, nagyabecsülik azt és a legtöbbben rokonszenvvel fogadták a hirt. Minthogy azonban a hatalmak közül egyesek úgy vélték, hogy *gyakorlatilag nem vihetik eredményre, a kezdeményezés a kellő egyetértő hozzájárulások híján nem vezethetett arra az áldásos eredményre, amelyet a Szentatya nemes szíve várt attól.*

Kérem a bécsi magyar sebesültek nevében. Önkéntes kórház szolgálataink alkalmával nehéz szívvel kell sokszor tapasztalunk, hogy sebesült vitézeink a jó magyar irást mily nagyon nélkülözik itt a császárvárosban. Még nehezebben esik nekünk az a tapasztala, hogy ezt a betűinséget az ellenséges sajtó akarja kihasználni. Egy somogyországi izig vérig való magyar ember kezében például a Nyugat-ot láttuk. Micsoda kontraszt! Szinte érzett a lelkén ennek a jóra való magyar bácsinak annak a meleg, magyar humusznak az illata. De olvasta ezt a magyar néplélektől oly távol álló folyóiratot. Mert nem volt más. Mert unatkozott. Megkérdeztem: „Bácsi kérem, oszt, hogy tetszik ez az irás?” „Hát tetszenék, instálom csak ne volna olyan *ezifra és istentelen*” — volt a válasz. Ily találó jellemzést nem halottam még az ellenséges sajtóról. Ez a néplelek megnyilatkozása volt, amely követeli, hogy mentsük meg ettől a metélytől. Mi szeretnők ezt a romboló munkát meggátolni, szeretnénk minden magyar sebesült kezébe jóra való magyar olvasmányt adni. De nem győzzük. Kifogytunk már az anyagból. Ezért szállunk a mi Nagymagyarországunkba, hogy a megértő lelkektől segítő kezet kérjünk. A Bécsben fekvő magyar sebesült katonák nevében kérjük a Heti Szemle olvasóit, sziveskegjenek ezen ezélra megbízható képes és jó folyóiratokat, naptárokat, népiratkákat, egyéb jó olvasni valókat és imádságos könyveket küldeni ezimünkre (Theologusok Sajtóbizottsága, Wien, IX. Boltzmanngasse 14, Pazmaneum.) Jóra való román és tót olvasni valókat és imádságos könyveket is nagy hállal veszünk Rózsafüzérekben és érmekben is nagy hány van. A csomagokat hérmmentve kérjük küldeni. *Wien 1914. dec. 6. Szatmár egyházmegyei pazmanita.*

Vállvetve. Sose kívántunk, hogy a mi hadseregünket, vitéz katonáinkat olyan hőstetteiért dicsőítsék, a mik egyes „tudósítók”-nak agyában születik vagy született meg. Hanem azt már elvárjuk a magyar embertől, hogy akár szövetségesünk haditényeit is ne magasztalja és emelje ki a mi fiaink rovására. Így például az itthonmaradt elméleti hősök, petyhült lelkű hirharangok szinte kéjesen, tüntetően emelik ki:

— Ugy-e, a németek!

— Csak a németek... ezek fogják eldönteni...

Dicsőség és elismérés a mi vitéz szövetségeseinknek. De ők maguk és az egész Németország elismeri, hogy a *mi haderónk* szerves részei támogatják őket, sőt egyes esetekben éppen a mi huszárjaink döntötték el a csatát. Magyar és osztrák lovasok vettek részt *Lodz* dicsőséges ostromában is, mint a hogy német csapatok küzdenek a Varta folyó mentén, beleilleszkedve a mi hadaink rendjébe. *Vállvetve* vivják a szövetségesek a harcot az orosz monstrummal, melynek ereje immár kezd megroppanni. Kár tehát itt olyan megkülönböztetéseket tenni.

Spanyolországban bizonyos tartózkodást és meggondolást eredményeztek a né-

met, osztrák-magyar hadseregnek győzelmei. Az általános vélemény most az, hogy Németország Ausztria-Magyarország győzelme csak nem biztosra vehető és így magától értendő a spanyol közvélemény határozott változást mutat és senki sem beszél már arról, hogy beavatkozásról is lehetne szó. Portugáliát illetőleg a spanyolok a leghatározottabban azt hiszik, hogy Anglia spanyol területet ígért Portugáliának. Ez a gyanu, valószínűség nagy elkeseredést okoz a Spanyolországban.

Vakok vagy számítók azok a maguk jövődjéről, nemzeti nagyságáról álmódzó nemzetek, melyek a muszka kinyújtott karjai előtt még ma is gondolkodva áldogálva, hogy vajjon ne dobják e magukat ölelő pártfogásukba. Ime, a lemergi ukáz nem csak a jó lengyeleknek szól, de a ruthének is megtiltja, hogy még magán érintkezésben és üzleti levelezésben a ruthén nyelvet használják. Az egyedül üdvözítő nyelv most és mindörökké az orosz. Hát ilyen tapasztalatok után, ha nem elég a mult tapasztalata: lehet e bizni a muszka ígértben, mely az ő karjaiba térd balkáni államoknak függetlenséget nagyságot és boldogságot ígér.

A csalódás. A csalódást rejtegetni, takarni, beismerését is huzni vonni, az is taktika. Most már tovább nincs taktika. Érezhetőleg, sőt erősebben is kifejezést adnak francia angol, orosz annak, hogy csalódtak egymásban. Így például Anglia azt hangoztatja igen éles és bántó kritikával, hogy Oroszország foszlatta szét reményeit. A lengyelországi harcoktól várta Anglia — a németek, osztrákok és a magyarok teljes megsemmisítését. És ime, a helyett, hogy Berlinbe, Bécsbe, Budapestre, jutott volna az orosz, súlyos veszteséggel Lodz eleste következett. És Varsó sorsa is bizonytalan. Aztán csalódásról beszélnek irnak viszont Oroszországban is. A francziák kiméletesek a németek iránt. Mikor az orosz hadsereg véres harcokat folytat Lengyelországban, a németeket csak éppen tessék-lássék támadásban részesíti a francia. Itt gyanut fog az orosz . . . és nem tartja lehetetlennek a szörnyű csalódást, ki ábrándulást.

Rendületlenül. Rendületlen hittel, jogos reménnyel lelkünkben, szívünkben fogadjuk a dicsőséges és egyes sikertelen harcok hírét is. A hirt, a híreket, melyeknek hatása alatt sokszor megrendül a hazafias lélek. Vizsgáljuk meg laikus ésszel, de igazságos okos lélekkel mindig a háborúnak eddigi tartalmát. Nem egyes, kiszakított eseményt . . . de az ötödik hónapban folyó harcoknak teljes komplexumát. Es akkor megfogjuk találni a biztos talajt, melyen lábunkat megvethetjük, itéletünkkel lelkünket megnyugtathatjuk. Mert van sebünk. Bánatunk, veszteségünk, kárunk? Nekünk volt-e csak. Kissebnek lettünk nemzetünk megalázódott? Vitéz katonáink szegyet hoztak fejünkre? Nagyobbak sulyosabbak lettünk. Csudát csináltunk. Mert még azok a nemzetek is megsemmisülésükre gondoltak a maguk lelkének rejtekében, a kiket ellenségeinknek nem tekinthetünk. Ime az ötödik hónapja . . . hogy a mit bizony álmodni se igen mert a világ . . . ötödik hónapja, hogy a mi hőseink bámulatra bírják a minket kicsinylő, benső meghasonlásokra számító világot. Rendíthetetlenül bizunk igen abban, a minek oly találóan adott kifejezést a nemzet lelkéből markolt kifejezést a képviselőház, hogy hős katonáink és dicső szövetségesünk küzdelmei révén . . . mienk lesz a győzelem. És mielőbb élvezni fogjuk az egészséges béke gazdag áldásait.

Háborus hírek. A németek sejtetik, hogy valamelyes akció van a német-francia béke érdekében, de tiltakoznak az ellen, mintha ebben az akcióban nekik legkisebb részük volna. — *Perzsia* hadat üzen Oroszországnak. — *Nagy tisztihány* van Oroszországban. A császár 10 ezer — három-négy hónapos tanfolyamot végzett diákokat mint hadnagyokat küldött a hadseregbe. — *Lodz* bevételénél semleges hadi tudósítók 100 ezerre becsülik az oroszok veszteségét halottakban és sebesültekben. — *Japán nem jön.* A londoni japán nagykövet kijelentette volna, hogy a

hir a japán segítségről (Franciaországnak) csak tévedés lehet. Vajjon nem a ravasz japán akarja a világot megtéveszteni. — *Az északi franciaországi macskaszemű indiai katonákról* sokat irnak a haditudósítók. Ezek az éjszakai harcokban a legvadabb sötétségben is a legnagyobb biztonsággal mozognak. A németek már kitanulták macska természetüket. — *Az antánt diplomáciája* haragszik; nem takarja, hogy nem csak a bulgároknál, de Romániában és Görögországban is kosarat kapott. *Lembergben* december 11-iki tudósítás szerint nagy hideg van és a hó méter magas.

A barbár magyarok. Egy genfi előkelő szálló szalonjában együtt ültek a vendégek; közöttük egy magyar asszony is, aki látja, hogy egy francia jelvényt hordó hölgy nagyon kinlódik egy hatalmas pamutköteg kibogozásán, gombolyításán. Erre fölkel a helyéről, oda megy a francia asszonyhoz és kedves fejbőlintással följánlotta a segítségét. Segített is kibogozni és másfél órán át gombolyítani a pamutot a harcban lévő francia katonák hősapkája számára. Amikor készen voltak a francia hölgy megköszönte a segítségét avval a megjegyzéssel, hogy nemde jót fog ez a meleg holmi tenni a mi harcossainknak? És minden francia asszony szívesen segít a másoknak ebben a munkában. Mire a magyar asszony megjegyezte:

— Igen szívesen segít még egy magyar asszony is!

A francia asszony nagy csodálkozással kérdi;

— Ön magyar asszony és mégis segített a francia katonák számára pamutot gombolyítani?

— Igen, — felelt a mi asszonyunk — pedig az uram Franciaországban két hónapja hadifogoly, nagyon sokat szenved és én mégis szívesen voltam segítségére, hogy a francia katonáknak minél több hősapkájuk legyen minél kevesebbet érezzék a hideget!

Vilmos császár 42-ősei és Tisza István 48-asai. Tisza István grófnak legutóbbi berlini látogatása alkalmával Vilmos császár dicsekedve hozta elő a minden akadályt legyőző 42-ös ágyukat. A kihallgatás alatt tért rá a németek császára.

— Nos mit szól Excelenciád az én 42-őseimhez?

— Szép, szép Felső, de mit szól Felsőged az én 48-asaimhoz? . . . Hogy mit szolt a magyar 48-asokhoz Vilmos, azt már nem árulta el a fáma, de mindenesetre tetszhetett a németek császáriának ez az öreg ágyu is.

A falusi kaszinóban. Szép, nagy háborus térképet rendelt meg az egyik jobb módú falusi kaszinó. Ahogy a fali térkép megérkezett a falu egyik politikusa bütykös ujjával végig böngészi az ujdonsült térképet. A mikor aztán végigkóstolta tekintetével a fránya módon kiszörkésztett mapfát, tudáléjkbizgyszéssel mond keserű kritikát az új kaszinói butoratról:

— Aszondom urak, hogy ez a mázolyos papirlepedő hiányos!

— Hogy-hogy?

— Hm. Amint végigjártattam szememet ezen az izén, hát egy várost nem találok felpingálva itten.

— Ugyan melyik az?

— Hm. Hogy melyik? Hát százszor is olvastam az újságban, hogy a mieink Offenzivába mentek. Hát most hol van itt az az Offenziva városa?

A hadi kölcsön történetéből. Mikor a történetíró az utókor számára fogja összegyűjtögetni a háborus idők gyöngyeit, beszédes sokatmondó adatokat talál a népéletben. Ilyen például ez is: A rádióházi gazdasági cselédség a megyei hitelszövetkezeteknél és bankoknál 16.700 koronát jegyeztek a hadiköcsönre. Az aláírók ezek: Jónás Vendel majorvsgazda 4509, Krázi Ferencz 3200, Kaszás István béres 4200, Pajor József kertész 2100, Mészáros István kocsi 2000, Károlyi Sándor kovács 900, Szakáll Pál gulyás 1300, Róka Anna szakácsnő 300 korona.

Tiszteljétek a közkatonákat!*

*Tiszt vagyok . . . ha lát a közlegénység,
Tisztelkedve megyen el mellettem;
Én pirulok, gondolván magamban:
Nincs igazság, nincs igazság ebben.
Nekünk kéne köszönteni őket,
Mert minálunk sokkal többet érnek. —
Tiszteljétek a közkatonákat,
Nagyobbak ők, mint a hadvezérek.*

*Velök állunk a csaták tüzeiben,
De mi tudjuk, hogy miért csatázunk,
Mert van, ami győzelemre buzdít,
Vagyon elvünk, van tin gazdaságunk,
S von előre csábító varázsa
A dicsőség ragyogó szemének. —
Tiszteljétek a közkatonákat,
Nagyobbak ők, mint a hadvezérek.*

*S mit tudják ők, mi az a dicsőség?
S ha tudnák is, mi hasznuk van benne?
Nincsen lap a történet könyvében,
A hol nevök feljegyezve lenne.
Ki is győzné mind fölírni, a kik
Tömegestül el-elvezérenek? —
Tiszteljétek a közkatonákat,
Nagyobbak ők mint a hadvezérek.*

*Ha meglétnék csónkán a csatákból,
Koldusbotot ad a haza nékik.
S ha elesnek, a felejtés árja
Foly sírjukon s neveiken végig.
És ők még is neki mennek bátran
Az ellenség kardjának, tüzeinek! —
Tiszteljétek a közkatonákat,
Nagyobbak ők, mint a hadvezérek.*

* Időszereinek tartjuk most, Petőfinék ezt a költeményét leköszölni.

A drágaság rabigája alatt

nyögő közönség, jól figyelj ide. Közepesnél is gyengébb termésünk volt. Kivitelről szó sem lehet s a gabona, a liszt ára a *háromszoros ár felé* utazott már a háboru uzsoracégére alatt. Mikor végre a hatóságok kimondották, hogy: megállj. Lett kétszeres ár a béke áraihoz képest. A városok meghatározták a maximális árat. Nevezetesen a lisztét. Olyan ez az ár, hogy a fogyasztó közönség teljes igazsággal tiltakozhatnék ellene, mert még ez is elviselhetetlen.

És mi történik? A fogyasztó közönség ezért a még mindig uzsorának nevezhető maximális árért szinte nem győz hálálkodni a hatóságnak, a liszt urak pedig elhatározzák itt is, amott is, hogy megfellebbezik. Vétőt mondanak a csillagokig. Ha kell, még azon túl is, mert nekik nem kell olyan olcsó ár. Ők egész munkát szeretnek végezni. Már pedig ezzel a hivatalos árral csak kétharmadában lehet lenyuzni a bőrünket. Pedig nekik az egészre fáj a foguk. A husunkra is, csontunkra is. Rajonganak a fogyasztóért, egészen felakarják falni. A maximális ár mellett hosszabb ideig el tudnánk tengődni. Ettől iparkodnak megmenteni minket a felebbező lisztmagaságok. Forduljunk fel egyszerre, mit huzzuk-halasszuk a koplalást.

Igy a lisztkirályok. És felebbeznek. Hát csak felebbezzenek. Ugyis elkergetik őket felebbezésükkel együtt. Ezt minden fogyasztó biztosra veszi. De ennek a *lefelebbezésnek* azután amolyan *magyarosnak* és *érthetőnek* kell lennie ám.

Egyházmegyénk gyűjtése. A szatmári egyházmegye papsága a Hadsegélyző hivatal nemes ezéjljainak előmozdítására, a hadbavonultak hátramaradottjainak és az esetek árváinak felségítésére 3857 koronát gyűjtött, mely összeghez püspökünk maga 2000 koronával járult. A székeskáptalan közvetlenül szolgáltatata be a maga 500 K adományát a Hadsegélyző hivatalhoz.

Városi közgyűlés. Hétfőn délután volt Szatmár sz. kir. város törvényhatósági december havi bizottsági ülése. Csaba főispán elnökölt. A városatyák megrovásra méltó gyér számban vettek részt. A főispán meg-

nyitó beszédében hangoztatta, hogy a jövőben is sikerülni fog a bizottságnak hazafiásan, egységes, békés törekvésekkel az együttműködést biztosítani. A polgármesteri jelentés felölelte mindazon mozzanatokot, melyek egy hó leforgása alatt városunk életében történt. A mi városunk bizony meglehetősen mozgalmas élet volt és van, melynek a közönség napról-napra tanuja. A polgármester keményebb szavakkal itéli el azokat, a kik a mi városunkban is nyugtalanságot okoznak a rémhírek terjesztésével, holott sem az igazalomra, sem a menekülésre ok nincs. Kilátásba helyezi, hogy a vasuti igazolványokat megszorítja. Örömmel halljuk, hogy a város ez időszereint kolera mentes. Megemlékszik a jelentés a közlekedésekre vonatkozó intézkedésekről. A tudomásul vett jelentés után a különböző szakbizottságokat választotta meg a közgyűlés.

A hittudomány nagy halottja van. P. Hurter Hugó Jézustársasági atya, a katolikus hittudósok egyik legkiválóbbika, a jeles dogmatikus, kinek könyvei a leghiresebbek, Innsbruckban meghalt. Halála a katolikus világban osztatlan részvételt kelt s tanítványainak sok ezre gyászolja a szeretett mestert. P. Hurter 1832 január 11-én született Schaffhausenben. Atyja, Hurter Frigyes neves történész volt és Görresnek jó barátja. Hurtert 1855-ben szentelték pappá s 1858-tól kezdve az innsbrucki egyetemen a dogmatikát tanította. Nagy tudása s hírneve a világ minden részéből hozzája vonzotta a tanítványok sok ezrét. Széles körű irodalmi munkásságot több maradandó becsű munka bizonyítja.

A sebesültek karácsonya. Az Oltáregyesület Irsik-convictusi munkatermében közös megbeszélésre gyűltek össze a helybeli jótékony egyesületek és elhatározták, hogy karácsonyra az összes sebesülteket egyenlő módon megajándékozzák a szent estén. Az Oltáregyesület a legnagyobb részt vállalta, a mennyiben mintegy 700 sebesült katonát fog megajándékozni a Vasuti Internátus, a Zárda és a Püspöki Convictus kórházaiban. Fehérnemükön kívül egy-egy karácsonyfát állít föl az Oltáregyesület a három kórházban s mindegyik sebesült — a megállapodás szerint — a következő tartalmú csomagot kapja: fél kg. kalács, 1 adag husnemű (hideg sült, kolbász, szalonna, vagy szárnyas) 2 db. kis diós vagy mákos patkó, 1 db. alma, 10 db. cigaretták s fél liter bor. — A kik ily tartalmú csomagokat, vagy természetben való adományokat kívánnak az Oltáregyesület útján a sebesülteknek juttatni, e hó 18-ig jelentsék be az Irsik convictusban, míg adományaikat decz. 20-ától legkésőbb decz. 22-éig küldjék be szintén az Irsik-convictusba (Rákóczi-u. 32.) A karácsonyi megajándékozás minden kórháztelepen decz. 24-én délután lesz.

Köszönetnyilvánítás. Boromisza Tibor püspök ur ömlesztőségének, a Vöröskereszt Egyesület szatmári fiókjának, az Oltáregyesületnek, mélt. br. Vécseyné (Strantzl Imréné), De Gerando grófnőnek, Dr. Lehotzky Jánosné, Markó Kálmánné, Varju Sándorné, özv. Papp Dezsőné urasszonyoknak Sillervein Annának, Lechner nővéreknek, Szakas és Sándorfalu községeknél és mindazoknak, kik sebesült honfitársaink fájdalmait adományaikkal s jóakaratu támogatásukkal enyhíteni szívesek voltak a sebesült katonák nevében hálás köszönetet mond a „Heti Szemle“ szerkesztőségére.

Véres karácsonya lenne tehát a világnak? Még a krisztusi szeretetnek utolsó megmaradt szikrája se állítaná meg ezt a háborút, legalább egy két napra? Ezt a kegyetlenül borzalmas öldöklést. Közel ötven millió ember van fegyver alatt és több mint nyolczszáz milliónak sorsa függ e háborútól. És e jövődönnek elgondolására nincs, ne lenne egy csöndes napja a vadviharon, sötét fellegekbe borult világnak, melyen keresztül megláthatni a vérben és könnyben uszó kereszténység az isteni gyermek arculatát? Szent Péter szikláján a világegyházat kormányzó pápa adott e nagy, e mélységes gondolatnak nemcsak kifejezést, de a világapok is meg ném erősített hírként közlik, hogy XV. Benedek pápa kezdő lépéseket tett az iránt, hogy a hadviselő államok kormányai s karácsonyi ünnepek idejére fegyverszünet

tet rendeljenek el. És... és hogy a kereszténységére annyiszor hivatkozó orosz kormány erre az Isten-béke felhívására tagadó választ adott volna Krisztus helytartójának. Krisztus békessége örének felhívását természetesen találja minden érző ember. Az orosz tagadó választ pedig nem tarthatja lehetetlennek.

Személyi hír. Dr. Szentgyörgyi Jordán Károly, székeskáptalani kanonok, a Pápevelő kormányzója Budapestre utazott.

Az Oltáregyesület a szatmári katonáknak. Az Oltáregyesület a Hadsegítő Hivatalnak már küldött 550 db. téli holmin kívül a napokban 300 db. hősapkát, has-terd- és esuklómelegítőt küld a most Egerben állomásozó szatmári honvédeknek.

Az új győri püspök. Királyi felsége Fetser Antal nagyváradi kanonokot, felszentelt püspököt győri megyés püspökké nevezte ki. Az új győri püspök megyénk szülötte. Nagyvárosban született 1862. január 14-én. Apja Fetser József jómódu iparos volt. Korán elhunyt. Antal fia éppen csak 5 esztendő volt. Édes anyja pótolta az apai szeretetet és vitte a család gondját. Isten jóvoltából elérte a boldog anya, hogy fia győri megyés-püspök lett. Az új győri püspök sokáig volt, mint udvari pap Sehlanch püspök oldalán, 36 éves korában már mint oldalkanonok. Szmezsányi püspök nem csak megtartotta, de helyettesévé és segédpüspökévé tette Fetser. (44 éves korában.) Három esztendőig tartott a váradi egyházmegye árasága, mely idő alatt Fetser volt a káptalani helynök. E helynökséget megtartotta Széchenyi gróf püspöksége alatt is. Királyi kitüntetésben is részesült. Most végre győri megyés püspök.

Ne feledkezzünk meg a harctéren küzdő és a kórházainkban szenvedő sebesült katonáink karácsonyjáról.

A sebesültek karácsonyára az Oltáregyesülethez a következő adományok érkeztek: Bagossy Bertalan 2 K, Fölkel Béla 2 K, Sándor Venczel 2 karácsonyi csomag, Gáspár József mérnök 50 l. bor, Dr. Haraszthy Béláné 100 alma, Strantzl Imréné 10 K, Isten nevében 10 K, Korányi Margit gyűjtése 93 K, Polyánszky Miklósné gyűjtése 30 K, Apjok Józsefné 3 K, Komka Alajosné 3 K, Makray Józsefné 3 K, Zárdatemplomi gyűjtés 18 K 7 f, Mikesné 20 K, Kertészffy Gáborné 10 K, Miskey Lajosné, Buday Józsefné, Özv. Sipos Gáborné 2—2 karácsonyi csomag, Asztalos Sándorné 5 l. bor, Hronyecz Antalné 20 diós, 20 mákos patkó, 200 cigaretták, Gindl Antalné 1 diós, 1 mákos kalács, 1 doboz cigaretták, Wallon Lajosné 5 l. bor, Dinkgreve Károlyné 5 l. bor, Bene Jánosné 5, özv. Hérmán Mihályné 10 l. bor, özv. Vojnár Istvánné 1 kosár alma, Jékei Károlyné gyűjtése 32 korona, Szabó István prael-kanonok 50 korona.

A hittudomány és a háboru. Mihályfi Ákos a jeles író és hittudós a budapesti tudományegyetemen a minap tartotta meg a második háborus előadását, a melyen nagyszámu előkelő közönség jelent meg. Ez előadásban a kiváló hittudományi (theológiai) álláspontját fejtette ki a háboruval szemben.

— Ha beszélhetünk — ugymond — a háboru költészetéről, esztetikájáról, etikájáról, joggal foglalkozhatunk akkor annak theológiai vonatkozásairól is. A theológiának is állást kell foglalnia a háboruval szemben. Az a kérdés tehát, mit szól a hittudomány helyesli és megengedi-e? E kérdésre, mely tudományos készültséggel felel meg az előadó. A mi közönségünket különösen fogja érdekelni a tudós tanárnak következtetése, melyet befejező szavaiban így formuláz:

„Nekem, mint papnak és teológiai tanárnak kutatnom kell az Isten végezeit, minden eseménynek természetfeletti okait. A lelkem szent meggyőződése, hogy ebben a háboruban győzni fogunk, mert ez igazságos háboru... mert velünk van az Isten.“

A közönség mélyen meghatva, zajos óvációval adott kifejezést tetszésének.

A Jótékony Nőegyesület háborus délutánja. A nőegyesület mindig sikerült előadásai közt talán ezzel a háborus délutánnak gazdag sikerével mutatta meg leginkább,

hogy él és nagy tábornak, közönségnek lelkét tudja megmozgatni. Ez időben, mikor minden család, minden tárcza ugyszólván legnagyobb próbára van téve; mikor az ő háborus délutánja előtt rövidesen egy szintén telt, szintén háborus előadás vette igénybe a közönséget, mondjuk ezek után ily körülmények közt valóban kiváló tényezőknél és mozgató erőknél kellett működni, hogy a mi színházunk a legelőkelőbb díszes közönséggel telisdentele lehetett. A hadbavonult katonák büszkék lehetnek úgy az erkölcsi, mint anyagi sikerre. A műsort Bodnár Gáspárnak, lapunk szerkesztőjének szabad előadása vezette be. Az előadást mélységes esendben hallgatta a közönség. És olvashatja majd — teljes szövegében a Hei Szemle karácsonyi számában. A szabad előadást Mendelsohn zongora játéka követte. Előadták: Bendiner Nándor, dr. Damokos Andor és Fejes István. Remekeltek. Művészeti felfogás, szigorú összjáték, finom látványosság jellemezte az előadásukat Unger Irénke kedvesen, előkelően szavalt. A kisérő zene — Bendiner Nándor szerzeménye — találékonyan és harmóniás hangulattal alkalmazkodott a költemény alapeszméjéhez. Dr. Ambrózy Sándor éneke nemcsak aktualitásánál de értékes kedves előadása miatt is nagyon tetszett a közönségnek. A műsor utolsó mozzanatában dr. Fábrián Lajos harsány dala tette feledhetlenné a háborus délutánt a közönségnek. Erővel teljes bariton hangjával nagy sikert aratott „a Dnyeszter partján.“ De e sikerhez döntőleg hozzájárultak: dr. Adám István és Deák Kálmán Kis Árpádnak e szám hangulatát emelő díszletei szintén fokozták a hatást. A nőegyesület csatát nyert e délután a szeretet harcában. („H. Sz.“ tudósítója.)

Diákok a sebesülteknek. A szatmári kir. kath. főgymnasium diáksága a sebesülteknek eddig 54 db. fehérneműt, 2316 db. ujságot, 102 db. könyvet és 1000 db. cigarettát juttatott sajátjából és buzgó gyűjtéséből. — A Deák-téri gyűjtőládájára az ifjúságnak ismételtén felhívjuk a közönség figyelmét.

Háziezredünk köréből. A király Nagy Lajos honvédelezredesnek és Mikes László honvédfőhadnagyának a hadidiszitményes III. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta. Császkóczy Emil honvédszázadosnak pedig legfelsőbb elismerését tudtára adatta.

A hősök árván maradt gyermekei. Vannak gyermekek, a kiket a háboru most már teljeseen árvává tett. Anyjuk békés időben elköltözött... most apjuk esett el hősi hősi halállal... a esatateren. Árvák lettek ezek a gyermekek. A nemzet árvái. Ki akar az égnek és emberiségnek kedves dolgot cselekedni a karácsonyi szent ünnepekre. Módos családok, üres fészkek, ahol gyermekért imádkoztak és vágyakoztak. Most... itt az idő. A nagy... idő és alkalom.

Hálás köszönet. A szatmári kir. kath. tanítóképző igazgatósága hálás szívvvel köszöni a nemes Oltáregyesületnek jótékonyosságát, mellyel házi kápolnájába B. Vécsey Eszter elnök útján több értékes és szükséges tárgyat küldeni kegyes volt. Az intézet igazgatósága.

A menekülő ruha. Gyorsan halad egy uri nő a Deákterén... A barátja alig tudja egy-két szóra megállítani.

— Hova, hova lelkem ilyen sebesen?

— Oh hadd el. A szabónőhöz szaladok. Ruhát varratam. Az ember mégsem menekülhet afféle közönséges tolettel.

Hadi utazási igazolványt kell váltani. Az államvasutak állomásfőnöksége értesíti a közönséget, hogy a Sátoraljaihely—Csap Nagyberezna; Csap—Bátyu—Volóc; Bátyu Királyháza és Királyháza—körösmezői vonalakon polgári utasok deczember 14-től kezdve csak az előírt hadi igazolvány birtokában utazhatnak.

Elitelt rémhírterjesztő. A lévai rendőrkapitányság rémhírek terjesztéséért tíz napi elzárásra és további ötven korona pénzbüntetésre átváltoztatható három napi elzárásra ítélte Rauszmauer Márton ehedeci származásu üvegesegedet. Ugy látszik Szatmáron is be fog következni ilyen ítélkezés.

A zárdai katonai kórház. Vitéz, szenvedő harcosaink naponként élvezik *egy figyelmes nő lélek* áldozatkész buzgalmának jótéteményét. Nemcsak ő maga akar segíteni, hanem a jótékony terére vonja és irányítja azokat is, akiket szívük sarkal ugyan, de szerénységük tart vissza a nyilvános segélynyújtásától, valamint azokat is, akik tette készen várják az alkalmat a jötevésre.

A nagy közönség emez értékes gyöngyeit keresgette fel ismerősei körében, a máskülönb teljeseen visszavonult urinó, felkérje őket vállalanak el minden hónapban egy napot, amelyen a zárdai kórház sebesültjeinek uzsonnát küldenek. A részvételtjes szeretet vezette léptek nem maradtak eredmény nélkül, mert nem jár nem kél hiába, betelt az iv. Vannak napok, amelyek egy — van, amelyen két, de van olyan is, amelyen négy sőt több család egyesül, hogy a válalat sikerüljön. És jön naponként a forró édes kávé, friss kenyér, többször kalács, sőt még egyéb is. Nincs nap, amelyen elmaradna a megígért uzsonna. Mennyi áldás száll ég felé a sokét nélkülözött, fáradt, sebesültek lelkéből, az édes otthonra emlékeztető, jóízű, tápláló adomány élvezetével. A zárdai kórház részesült eddig is sok jótéteményben az áldozatkész résztvevő nagy közönség részéről, de nem oly rendszeresen mint most. Bizony sok gondot okozott az adományok egyenletes elosztása, amely időnkint gazdagon majd gyéren is jelentkezett vagy időnkint el is apadt. Most valóságos áldás a biztos tudat, hogy mindennap meghozza a maga áldozati adományát. Áldja meg érte a jó Isten a kezdeményező szép lelkét, de áldja meg azokat is, akik oly készséggel osztják meg az Isten-adta adományokat, az égi jutalomnak amely érte az örökéletben jár, földi kamatja legyen az, hogy soha ne kerüljenek oly helyzetbe, hogy mások segélyére legyenek utalva.

Mily nagy jótétemény lenne a többi katonai kórháznak is, ha egy-egy áldozatos lelkű hölgy kezébe venné az ügyet és rendezné példszerűen, amint azt *Páskuj Imréné* fáradságos, de szíves szeretettel végzett munkájával tette a zárdai katonai kórházában.

A „Heti Szemle“ egyik száma hozta azok névsorát, akik havonként egy napra szíveskedtek elvállalni a zárdai kórház sebesültjei számára az uzsonnadásról való gondoskodást. Vannak azonban a zárdai kórház sebesültjeinek még több jötevői is, akik naponként, hetenként, vagy határozott időközökben keresik fel adományaikkal a sebesülteket. Névszerint: Dr. Jákó Sándorné, Gödér Károlyné, Papp Endréné, Morvay Károlyné, Benkó József, Dr. Kovács Gyula, Dr. Kölcsey Ferenczné, Páskuj Imréné Morvay Jánosné, Dr. Keresztszeghy Lajosné, Dr. Haraszthy Béláné, Markó Kálmáné, özv. Böszörményi Lajosné, Bodnár Erzsébet, Erdélyi Istvánné, Blatniczky István, Beregszászi Gyuláné, Koos Kálmán, Apjok József, Bölönyi László, Szűcs Eszter, Aillont Károlyné, László Károly, Jeney Kornélia, Oláh Tándorné, Szilágyi Sándorné, Kerekzs Ferenczné, Figus Albert. Vidékről: Papg Árpád Udvari, Dezserando Antalné Pálfalva Szentgyörgyi Zsigmond Homok, Király Lászlóné Szárazberék. Oláh Pálné Kerekzs Juliska Szamosdob Madarassy Sándorné Gacsály

Az elsoroltakon kívül sđkan járulnak apró adományukkal hozzá, hogy a sebesült harcosokkal legalább rövidke időre feledtessék a kedves otthon hiányát. Szent Miklós estjén a zárdai kisebb és nagyobb növendékei gyűjtés. Mikulás is jutott minden betegnek akiket igen kellemesen lepett meg e gyöngéd figyelem és hálás lélekkel óhajtottak áldást minden jötevőjükre.

Elesett hősök. Nyisztor István a németi részi g. kath. egyház tanácsosa, aki mint népfelkeltő vett részt a szerbiai harcokban, a Belgrád körül lefolyt harcokban ellenséges golyótól homlokán találva, hősi halált halt. A derék katonát felesége és öt gyermeke gyászolja. *Bechine Ferenc* m. kir. s. erdőmérnök az északi harczterén Stari Stambornál október 21-én szenvedett sebesülése következtében, hosszas szenvedés után életének 31-ik, boldog házasságának 5-ik évében a halotti szeutségek, fölvétele után f. hó 9-én hazájáért meghalt. Hült tetejét csütörtökön d. u. 1/23 órakor az Árpád-utca 59. számú gyász háztól a r. kath. szertartás szerint örök nyugalomra kísérték. Szatmár Németi, 1914 december 9. Özvegye, Kovács Ilona gyászolja. Temetése nagy részvételt ment végbe.

A menekülés. Általános a panasz, hogy a menekülést azon közhivatalnokok, tisztviselők családja tagjai kezdik, kiknek családfőjét a kötelesség az utolsó pillanatokban is a hivatalhoz, a városhoz köt. Érdekes, mint magyarázza, mentegeti ezt a jelenséget egy kassai levél:

— A köztisztviselőnek ki kell tartani. Sőt a veszedelemmel is szembeállani. Erőre, függetlenségre, befolyás nélküli szabadságra van tehát szüksége. Ki hiszi, gondolja, hogy mindezzel a vérttel rendelkezni fog, ha a síró, jajgató asszony oldala mellett marad. Hiszen akkor, ha az asszony marad, két lelkének kellene lenni, tele bátorsággal, kitarással. Hogy egyikkel az asszonyt győzze le, a másikkal az ellenséggel álljon szembe. Miután az embernek csak egy lelke van, jobb ha az asszonyt elküldjük.

Két ezüst éremmel kitüntetett szatmári zászlós. Szatmáron széles körben ismerik Lakatos Zoltánt, a selmeczbányai erdészeti akadémia növendékét. Lakatos Dániel, M. á. v. főellenőr fiát. Lakatos Zoltán aki az erdészeti akadémia negyedik évfolyamának növendéke, a K. és K. 5. Sappeurbatallion zászlósa minap levelet kaptak tőle szülei, amelyben írja, hogy egymásután megkapta a másod és elsőosztályu ezüst érmét.

A törvénytörési palotából.

Bíró: Mi a neve?

Vádlott: Kis István.

— Foglalkozása?

— Szabó.

— Önálló?

— Nős vagyok, [kérem alássan, tekintetes bíró ur.

Takarékos katonák. A 17. népfelkeltő gyalogezred 3. százada ismét 1622 K-t megtakarított zsoldot küldött haza a véroshoz Székesfehérvárról és környékén lakó hozzátértozőik részére. A város a pénzt kifogja adni azoknak a megnevezett asszonyoknak, akiknek a katonák küldték. Mi is tudunk róla, hogy harcban levő katonáink itthon maradt családjaiknak küldenek pénzt. Érdekes volna tudni számokban is, mily összeget küldenek Szatmár és vidékére a takarékos harcosok.

„**A Magyar Kultura**“ legújabb, 19. száma megjelent igen gazdag tartalommal. A sok jeles cikk között kiváló feltűnést is kelt. *Földes Béla* dr. tanulmánya: „A szocialis igazság gazdaságtana.“ A közelgő új évvel kapcsolatosan ajánljuk minden művelt családnak asztalára e derék folyóiratot. (Budapest. VIII. Horánszky-utca 20. Évi előfizetés 12 kor. Negyed évre 3 korona.)

A kir. Tanfelügyelő havi jelentéséből. Kir. Tanfelügyelő jelentette, hogy dacára a nehéz idők akadályainak, a f. tanévben 13 615 tanköteles iskolázottat be az áll. elemi iskolákban: 7,164 fiu és 6,451 leány. 9,108 magyar, 188 német, 4,280 román. 25 tót, 4 egyéb anyanyelvű. 1835 rk., 5816 gk., 181 g. keleti, 3618 ref., 44 ág., 7 unit., 2113 izr., 1 baptista. Az állami tanítók száma 275. 165 férfi és 110 nő. Van működésben 33 áll. óvó 2877 kiseddél, 6 községi 277 és 3 felekezeti 308 kiseddél. Az áll. Tanító személyzet 21550 koronát készpénzzel és 24300 koronát fizetésekre jegyzett a hadikölcsönből. Mig a felekezeti tanítóság 7650 koronát jegyzett az állami segélyfizetési közigazgatásra. A harcoló katonák és családtagjaik karácsonyi ajándékaira 4516 koronát adtak össze az elemi népiskolák tanítói, mely összeg a hadsegélyző hivatalhoz felküldött. Nagymennyiségű szederfalevelet is gyűjtöttek melyeknek elszállítása iránt intézkedés történt.

Hazafias gör. kath. hitközség. A vetési gör. kath. Hitközség 27-40 fillért küldött be a szatmári jótékony Nőegyesületnek, hogy a katonák karácsonyfájához hozzájárulhassanak. A csaknem fillérenként összegyűjtött összegek, igaz gyöngyöket képviselnek — a néplélek gyönyörű gyöngyeit.

A tanítójelöltek tanulmányainak folytatása és befejezése katonai szolgálat esetén. A vallás és közoktatásügyek minisztere folyé évi október hó 9-én 136385. szám alatt knlt intézvényére való utalással a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz egyidejűleg intézett rendelete másolatát az egyházi főhatóságnak is tudomás végett megküldötte. E rendelet értelmében

az oly tautójelöltekkel szemben, akik szülei, vagy gyámjuk engedélyével tanítóképzőintézeti tanulmányaik felbeszakításával, önként jelentkeznek a katonai szolgálatra, tanulmányaik folytatása és befejezése érdekében a legmészebbmenő méltányosságot fog gyakorolni a miniszter.

A tanítóképző intézeteknek katonai szolgálatra önként bevonuló növendékeit a rendes tanulók sorában meghagyja s megengedi, hogy midőn az illetők az önkéntes katonai szolgálatból visszatérnek, tanulmányaikat tovább folytathassák, illetve, hogy a vizsgálatokat előzetes engedély alapján letehessek; jelenleg élvezett segélyüket pedig akadály nélkül továbbra is akadály nélkül megtarthassák és élvezhessék.

A hadbavonultak adó tartozása. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a bevonultak adója a további rendelkezésig függőben tartandó, kivéve ha az elévülés esete forogna fenn. A katonaság részére átvett ló, járom vagy más ingóság szintén mentes a végrehajtás alól s az ezekért kapott megváltás összegét sem lehő lefoglalni. Az adókiivetés és összeírás alól azonban mentesítés nincsen.

Portómentesek a sebesültek levelei.

A következő hivatalos, kommunike jelent meg. — A beteg és sebesült katonák levelni száz grammig és levelezőlapjai az operációs területekről a kórházakban szállításukig a következő feltételek mellett portómentességet élveznek: A levelet vagy levelezőlapot a betegszállítmány vagy sebesültvonat vezetőjének kell kézbesíteni aki az állandó katonai betegállomásokon feladja azokat. Ezek az állomások az átadott leveleket bélyegzőikkel elléjtják és katonai ápolási ügyjelzővel látják el s azután a legközelebbi postánál feladják. Azok a levelek és levelezőlapok amelyek nem a fenti feltételek szerint adtak fel, portókötelesek.

Buék. A névnapokra vonatkozólag már sokan gyakorlatilag keresztül vitték azt a felvetett eszmét, hogy névnapot nem ülnek, hanem a névnap költséget a haza oltárára teszik. Most az *ujévi* üdvözlések megváltásának eszméjét vetik fel. Hogy a sok b. u. é. k. helyett inkább áldozzuk fel az üdvözlésekkel járó költséget sebesült katonáinknak, vagy egyáltalán háborus, jótékony célra. Az eszme pártolásra méltó. Hiszen az ujévi üdvözlő kartyák már a béke idején is sulyukat, jelentőségüket veszítették.

Bérkocsisok rémhajtásai. A minap egy bérkocsis hajtott örülten városunk egyik utcáján. A kocsis kereké ki is ugrott tengelyéből és a tengely is felmondta a szolgálatot. Az iskolából jövő gyermekcsereg körülvette a bérkocsit, a kocsis pedig oly piszkos, gyalázatos istenkáromlást vitt végbe, a minőt nem egyhamar hallhat a halandó. És ez az eset nem egyes eset. A rémhajtások közönséget, gyermekcsereget rebbentenek szét és veszélyeztetnek az átjárókon.

A hiénák. Nem egyszer megemlékeztünk már a háboru tartama alatt azokról, akik ezt a nép kizsákmányolására használják fel. Sajnos sokan vannak ilyenek. Legutóbb megint azt hallottuk, hogy egyes ügynökök a postatakarékpénztár ellen áskálódnak és arra akarják a népet rábeszélni, hogy a postatakarékpénztárból vegye ki a pénzét. Persze valószínűleg azért, hogy az általa megnevezett tekarékpénztárát boldogítsa. Megnyugtadjuk a kételkedőket, hogy a postatakarékpénztárnál az összegyűjtött koronák teljes biztonságban vannak és jól teszi mindenki, ha az ilyen hírek terjesztőit feljelenli a hatóságnál!

Milyen világot élünk? [Egy telefon tulajdonos tizletében megszólal a hívó esengő:

— Halló!

— Kérem szíveskedjék nekem ide küldeni a szomszéd kereskedő urat.

— Ki beszél?

— Az önt nem érdekli.

— De mégis csak talán tudhatom ki kér tőlem szívességet.

— Be kíváncsi. Az önt egyáltalán nem érdekli. Nekem az érdekem, hogy ide küldje a megnevezettet.

— Ajánlom magam. Nem vagyok úgy berendezve, hogy ilyen urnak szívességet tegyek . . .

Ilyen világot élünk, bizony.

Dr. Richler féle Anker Liminent már régóta kitűnően bevált háziszor bedörzsölésre köszvény meghülés, benulás keresztcsont fájdalmak ellen. Különösen azoknak ajánlatos, a kik többnyire a szabadban tartózkodnak. A táborban, harcban állóknak nélkülözhetetlen. Kapható 80 f. 1.40 és 2 K. üvegekben minden gyógyszerárban vagy közvetlenül Dr. Richler gyógyszerárban az „Arany Oroszlánhoz“ Prág I. Elisabethstr 5. Ügyeljünk a horgony védjegyre, mely minden dobozon látható.

HÁZVEZETŐNŐ. Intelligens urinó ajánlkozik plebániára, ki már ilyen minőségben több évig működött. Nem annagira nagy díjazás, mint jó bánásmódra reflektál. Cím a kiadóhivataltan.

A vidék. R. kath. fu internátus Ungváron. A mai háborus időkben is méltán figyelmet keltő eseményről adunk hírt jelen sorainkban.

Dr. Boromisza Tibor szatmári megyés püspök, Hehelen Károly praelatus kanonok, Benkő József apátkanonok valamint Tahy Ábris főesperes-plebános áldozatkészségéből ugyanis a néhai Hampel János ez. kanonok tulajdonát képezett Széchenyi-téri ház a szatmári r. kath. egyházmegye tulajdonába jut s közoktatási nevelési célokra fog szolgálni.

Hampel János végrendeletileg tudniillik úgy intézkedett, hogy 30.000 K. lefizetése ellenében ungvári tehermentes ingatlanát a szatmári latin szert. r. kath. egyházmegyének adományozza, kikötve azonban, hogy a jelzett ház tan- és nevelési célokra hasznosítandó.

Az ungvári r. kath. hitközség egyháztanácsának ez évi augusztus hó 8 án tartott ülésén nyert ismertetést a végrendelet s az egyháztanács bár a legnagyobb örömmel látta, hogy egy r. kath. tan- és nevelőintézet létesítésére e végrendeleti intézkedés teljesítésével alkalom kínálkozik, — mindamellett jól mérlegelve a hitközség tagjainak vagyoni erejét figyelemmel, hogy a hitközség e célra tőkével egyáltalán nem éndelkezik, — a végrendeletben foglaltak teljesítésére nem vállalkozott, mert nem vállalkozhatott, hanem felterjesztés intézését határozta az egyházmegyei batósághoz kérve, hogy a hagyományt fogadja el s annak a megjelölt célra való hasznosítását tegye lehetővé.

E felterjesztésre a napokban érkezett meg a szatmári püspök leirata, melyben kijelenti, hogy amennyiben a hagyományozott telek és ház alkalmas egy r. kath. hitközség egyik régen érzett szüksége nyer kielégítést a hagyományt elfogadja, s a végrendelet által körülírt ösztöndíj-alapítvány tőkájéül a Magyar földhitelintézetek Országos Szövetségének 4 1/2 százalékkal kamatozó címleteiből 30.000 K. névértékűt sajátjából áttesz kezelés végett a szatmári káptalanhoz.

Ezzel szemben azt kívánja a püspök, hogy az ungvári r. kath. hitközség határozatilag mondja ki, hogy mindannak teljesítésére ami szükséges ahhoz, hogy az így módon a szatmármegye tulajdonába átmenő épületben az alapító szándéka megvalósuljon és hogy az épület fenntartására szükséges költség mindenkoron a hitközség terhe leendő.

Es hogy a hitközség terhe, — ha ugyan lehet arról szó — minél kisebb legyen; közli a püspök azon örömdetes hírt is, hogy az internátus alapja javára Hehelen Károly praelatus kanonok 10000 K át, Benkő József apát-kanonok 5000 K-t, Tahy Ábris főesperes plebános 1000 K-t ajánlott fel.

Igy tehát az új internátus nem csak épülettel de már 16000 K. tőkével is rendelkezik azoknak a nemes férfiaknak áldozatkészségéből, akik eddigi cselekedeteikkel, nemességükkel eddig is teljes mérvben rászolgáltak nemcsak hűveik hálájára, de az egész ungi társadalom igaz becsülésére.

MINDENMŰ ELEMÍ ISKOLAI NYOMTATVÁNYOK ÉS TANSZEREK KAPHATÓK A PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDÁBAN SZATMÁR-NÉMETIBEN, ISKOLAKÖZ 3. SZ.

Az elmúlt héten a darabok megválasztása elég szerencsés volt, kivéve az Ártatlan Zsuzsit, amelyet már tartalmánál fogva is határozottan el kellett volna hagyni. Szomorú, áldozatos időkben a léha, frivol dolgokat hatványozottabban kell kerülni. Kiemeljük a Mihály pápa leánya színművet, amely nagyon beleillett a háborus hangulatba. — Léni néni, Napsugár kisasszony, Katonadolog operettet élvezte a közönség.

Horváth Mici, Lukács Sári értékes erők művészi alakításuk, kellemes hangjuk és diszkrét hatásra nem vadászó fellépésük miatt. Csige Böske kiváló drámai színésznő, Mihály pápaleányában remekelt. Gyakrabban is szívesen látna a közönség a színpadon. Kiválnak még Tombor Olga és Balázs Rózi.

A férfiak közül Forgács Sándor Dézsi Jenő, Nyáray hivatásos színészek. A pálmát azonban eddig Szécsi Ferencz viszi el minden tekintetben művészi játékával. Czákó Gyula rendező, Tombor karnagy szépen hozzájárulnak a darabok sikeréhez.

A vörös talárban Kiss Árpád szigizagató fellépését élénk érdeklődéssel várjuk, de előre tiltakozunk a jóízű nevében az olyan darabok ellen, melyekről azt keil hirdetni! csak felnőtteknek. — Miért járkálsz mesztelenül? címek nem egyeztetetők össze a valódi színház fogalmával és hivatásával.

NÉPHUMOR.

Háborus—Mókaságok.

Egy zsák mák és egy zsák paprika.

Egy kis vasuti állomáson, ahol a nép a katonavonatokat várta, megrakodva minden jóval a hadba indulók számára.

A tömegben két anyóka is volt s megszólalt az egyik:

— A legujabb ujságot tudja-e mán?

— Nem én. No mondja hát el.

— Hát lelkem szomszédasszony, az az ujság, hogy a muszkák császára két zsák mákot küldött a mi királyunknak és azt üzente mellé, hogy neki ennyi a katonája. Erre aztán a mi királyunk küldött neki vissza egy zsák paprikát és azt üzente, hogy neki csak ennyi a katonája van, de aztán ilyen erős is.

A másik öregasszony nagy lelki megnyugvással vette tudomásul az ujságot, mert — amint megjegyezte — bőlezen van az úgy ahogy a mi jó királyunk cselekszik.

A grófné még seper.

Egy kolozsvári palotába vendég csenget be. Vasuton érkezett. Reggel van.

— Látható már a grófné? — kérdi az elsőiető komornától.

— A grófné kérem még seper.

? ? ?

— Hát talán a báróné . . . ?

— A báróné az ágyakat veti.

— Az ágyakat? De hát talán a gyermekeket láthatnám, a Károlyt meg a Józsit?

— A kis grófok a fászkamarában vannak. Fát hordanak föl a fürdőszobába.

— De hát micsoda csoda ütött be ebbe a házba, hol mindenki ilyen szokatlan módon foglalkozik?

— Négy harezteri sebesült van, kérem — magyarázza büszkén a komorna — és a méltóságúak nem engedik, hogy más szolgálja ki őket.

Szószertint így történt pár hét előtt a a kolozsvári régi tisztelteméltó báró Zeyk-háznál, hol özvegy báró Zeyk Józsefné és gróf Teleki Ádámné anyai szeretettel ápolnak négy sebesült katonát.

Itt van Petár!

Egész nap dolgozott egy faluban a cséplőgép. A magot behordták, a szalma, boglyába

hánnya kinnmaradt. Másnap, amikor, munkához láttak az emberek, a boglyák tele voltak egerekkel. Egyszerre csak elkiáltja magát az egyik legény:

— Hej ti kutya szerbek! Üsd, nem apád!

Felkap egy dorongott és neki megy egy merész egérnek. Erre mindenki abbahagyta a munkát, a legények még a gépről is leugrálnak. Felforgatják a kazlakat s üldözik botokkal a „szerbeket“.

A gazda ijedten nézi a háborut. Hiába kér, könyörög. fenyegetődzik, a szerbeket tovább üldözi a munkásság. Mi lesz ebből? — gondolja kétségbeesetten, amikor egyszerre mentő ötlete támad.

Felemel a leütött egerek mellől egy nagy kövér mezei patkányt s magasra emelve így kiált:

— Itt van Petár (a szerb király) és a sereg megfutott!

A munkások jót nevetnek és meglegegetten térnek vissza a munkához.

Az okos kutya.

Idogál egy gyanus ember a koresmában, a kit a koresmáros már régen kémnek gondolt. A koresma kutyája mindig morog erre a vendégre. Végre dühösen szól a vendég oda koresmárosnak.

— Vigye ugyan ki ezt a kutyát már valahova. Mindig morog, utóvégre is megharap a czudar.

— Ne tessék félni. Az csak gyanus emberekre morog.

— Jó, jó! Én tudom, hogy ő kutya — szól a kém — de vajjon ő tudja-e, hogy én mi vagyok.

— Okos kutya ez, kérem. Nem morog ez vaktába.

Gabona-árak (Cs.) Ebben a kérdésben nekünk egészen más a felfogásunk és így álláspontunk is. Bár mennyire is iparkodnak bizonyos oldalról a gazdákat vádolni a gabonaárakért: a tapasztalati igazság az, hogy a gabona már régóta nincs a gazdánál. Tehát első kézből. Annnyira nincs, hogy sok helyütt még a gazdák is vásárlók. Vető magvak sincs eleget. Legyünk tehát igazságosok. És keressük az okokat más felől is. Cikkét tehát nem közöljük. — **B. E.** Igen olvastuk Hercege Ferencznek azt a szép beszédét a magyar nép vitézségéről. „Az első csaták után — mondotta — kitünt a magyar nép vitézsége és és értéke.“ A hosszú béke alatt — mondtuk mi szerény vidéki emberek — elfeledték ezt az értéket. Vajjon a csaták után, az utolsó a ágyuszók után — nem fog-e újra bekövetkezni ez a feledés? — **Szerednye.** A kértetett dolgok már nincsenek. Üdvözlét. — **Szatmári olvis.** Nagy érdekek parancsolják, hogy várjunk. Talán majd az ügy maga fog kivetni olyan salakokat, sőt szemetet melyre aztán magyar miskás feleletet lehet adni. **Előfizető urhölgy.** Arra a beszédre csak 20 perczem volt. A karácsonyi számban egész terjedelmében. **Bécs.** (Pazmaneum) Küldöttem naptárt. Azt hiszem a Heti Szemle kiadóhivatala fogja küldeni lapunkat is. Ha nem érkezik írjon Bakkay dr. urnak. — **E. K. Lócs.** Nem tudok semmit az ön megrendeléséről. Az utalványt tudtomon kívül vehették át. De örülök, ha a „Heti Szemle“ szívesen, nagy örömmel veszi a „Téli Esték“ helyébe, mert ugyanazon élvezetben részesül. A dolgot elintézem.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Horgony-thymol-kenőcs.
Könnyebb sőrüléséknél, nyitott és égési sebeknél. Ádag: kor. — 80.

Horgony-Liniment. Capsici compos.
a Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Fájdalommentes bedörzsölés hűléseknél, rheumánál, köszvényéknél stb.
Üvegje: kor. — 80, 1.40, 2.—.

Horgony-vas-albuminat-festvény.
Vérszegénységnél és sápkóránál.
Üvegje: kor. 1.40.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban vagy közvetlenül beszerezhető
Dr. Richter „Az arany oroszlánhoz“ című, gyógyszerárban, Prága I. Elisabethstrasse 5.

A Szatmári Bazarban

az összes játékos, díszmunka, emlék és rövid-
áru cikkeket helyszíne miatt a közeledő

karácsonyi és ujévi vásár

idényalkalmából mélyen lezártított áron
bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe
modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű
reverendák és papi öltönyök a legnagyobb
pontossággal, jutányos árk mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

100.000

lábát tesz tönkre a szűk cipő. Aki en-
nek ellensége, önmagának meg jó ba-
rátja, az rendelni fog izlése szerint cipőt

Walek János

czipész mesternél.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

ŐSZI SZÉL

az arcra, kézre egyaránt rossz hatást gyako-
rol. Arc és kéz ápolására használt cikkek,
puderek, kézfinomítók, szájvizek, fogporok,
elsőrendű illatosítók, továbbá manikur és
fésű-kazetták, Kodakgépek beszerezhetők

BARTÓK drogeriában

Koositulajdonosok figyelmébe:

BENYÓ ÁNDOR

kocsigyártó Szatmár-Németi, Szirmai-utca 11.

Ajánlja magát mindezenemű új és újabb divatu

kocsik készítésére.

Készít ruganyos kocsikat, homokfutó-
kat, szánkókat és gazdasági eszközö-
ket a legjobb és legszebb kivitelben.

Raktáron tart új és javított kocsikat.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetne
Tekintettel a rossz pénzügyviszonyokra, vevőimet
kedvező fizetési feltételekben részesítem.

Koositulajdonosok figyelm

1.96
korona.

Meg nem felelő árut becserelek,
vagy a pénzt visszaadom.

1.96
korona.

Nagy őszi vásár

az 1 korona 50 filléres áruházban!

Sorozatos eladásra kerülnek az alanti felsorolt cikkek:

1 schiffon női ing szalag vagy himzett	1 kor. 96 fill.
1 schiffon női háló kabát	1 kor. 96 fill.
1 schiffon női nadrág fodorral	1 kor. 96 fill.
1 clott alsószoknya fekete vagy színes	1 kor. 96 fill.
3 drb schiffon fűző védő	1 kor. 96 fill.
12 drb batizst női zsebkendő	1 kor. 96 fill.
1 drb női melles clott kötő	1 kor. 96 fill.
6 pár női vagy férfi harisnya	1 kor. 96 fill.
2 pár selyem harisnya	1 kor. 96 fill.
1 drb női blous crepon vagy clott	1 kor. 96 fill.
6 vászon pohártörő	1 kor. 96 fill.
4 pár lenn törülköző	1 kor. 96 fill.
1 figurás ágyelőszőnyeg	1 kor. 96 fill.
2 pár spárga szőnyeg	1 kor. 96 fill.
4 méter angol zefir	1 kor. 96 fill.
4 méter festő vagy színes karton	1 kor. 96 fill.
3/2 méter crepon tango színekben	1 kor. 96 fill.
2 méter grenadin, francia	1 kor. 96 fill.
3 méter selyem batizst	1 kor. 96 fill.
2 méter selyem (blousra)	1 kor. 96 fill.
2 méter 120 cm széles szövet	1 kor. 96 fill.
4 méter selyem-rozsfátyol	1 kor. 96 fill.
3 méter csipkeszövet	1 kor. 96 fill.
2 méter Madera	1 kor. 96 fill.
1 méter 140 cm. széles costum szövet	1 kor. 96 fill.
12 darab férfi gallér	1 kor. 96 fill.
3 darab selyem önkötő	1 kor. 96 fill.
5 darab delin kendő	1 kor. 96 fill.
1 vég 23 méter verseny vászon	8 kor. 96 fill.
1 vég 23 méter Rumburg vászon	9 kor. 96 fill.
1 vég Sas schiffon	10 kor. 96 fill.
1 vég „Magyar király” vászon	9 kor. 96 fill.

1.96
korona.

Vidéki megrendelést utánvétellel
eszközölök.

1.96
korona.

Mayer M. rőfös- és divat-
áru üzletében
Szatmáron, Deáktér 29.

Hirdetések jutányos árban

:: felvétetnek ::

a kiadóhivatalban Szatmár, Iskola-köz 3. szám.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű polgári öltönyöket, papi reverendá-
kat; mindennemű öltöny készítésnél a főszólyt az elegáns sza-
bás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok
szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányu szövetekben.
Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem nagy
forgalma által áruimat olcsóbb ár mellett szállíthatom, mint
bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennélfogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni;
biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb
megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

ORGONA-GYÁR

villamos gépekkel berendezve.

Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomás, csőrendszer szerint (pneumatikus) tartós és nemeshangu orgonákat
szállít. Orgonajavításokat és orgonahangolásokat lelkiismeretes pontossággal teljesít. Jókabartartást méréselölt árban elvállal.

RIEGER OTTÓ

os. és kir. udvari szállító.
Hazánk legnagyobb orgonájának: a király orgonájának alkotója,
a Szent-Sir lovagja és a Ferenz József-rend tulajdonosa.

BUDAPEST, X., Szigligeti-utca 29. szám.

Tervezeteket, rajzokat és katalógust kívánatra díjmentesen küld. A
párisi, bécsi és pécsi kiállításán több helyről kitüntetve. Gyárom
39 évi fennállás óta 1900 orgonát szállított, közté a koronázási tem-
plom király orgonáját, mely orgonámú 80 változatú és villanyerőre
van berendezve.